

Täysistunto

Tiistai 16.10.2018 klo 14.01—21.31

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain 57 a §:n kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 79/2018 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 9/2018 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

20.59 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Myös tämän mietinnön ympäristövaliokunta on yksimielisesti hyväksynyt ja esittää, että hallituksen esitys hyväksytään.

Kysymyshän on siitä, että kumotaan vuonna 2009 tehty muutos, joka antaa kunnille mahdollisuuden kaavassa velvoittaa uusia rakennuksia liitettäväksi kaukolämpöön. Tätä hyvin harvat kunnat ovat käyttäneet. Sen jälkeen tekniikka on kehittynyt, ja itse asiassa senkin säädös, joka 2009 säädettiin, antaa poikkeuksen niille rakennuksille, jotka ovat erityisen energiatehokkaita ja käyttävät uusiutuvaa energiaa. Kun nyt se teknologia, jolla käytetään uusiutuvaa energiaa ja jolla taloista voidaan tehdä entistä energiatehokkaampia, on huomattavan paljon kehittyneempää kuin yhdeksän vuotta sitten, niin on katsottu, että tämä yhdeksisen vuotta voimassa ollut määräys ei enää ole tarpeellinen maankäyttö- ja rakennuslaissa.

Valiokunta kuitenkin korostaa sitä, että kaukolämpö on erittäin tärkeä ja pysyy Suomessa erittäin tärkeänä myöskin koko valtakunnan energiatehokkuuden kannalta ja myös kaukolämpöverkon mahdollisuuksia energiajärjestelmän kehittämisessä päästöttömään suuntaan tulee kehittää. Valiokunta muun muassa toteaa, että talot, jotka on liitetty kaukolämpöön, ovat jo sinällään melkoinen energiavarasto ja älykkäämmällä lämmityksen ohjauksella, joka ottaa huomioon paitsi sen sään, mikä vallitsee juuri nyt, myöskin lähituntien ja lähimmän vuorokauden sääennusteen, voidaan säästää energiaa, tarkentaa lämmitystä. Toivottavasti tulevaisuudessa myöskin tämä on yksi niistä asioista, jotka edesauttavat sitä, että siirrymme kokonaan päästöttömään energiaan.

21.02 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Sinällänsä varmasti on ihan hyvä, että valiokunta näin yksimielisesti tässäkin asiassa esittää tämän velvoitteen poistamista, ja niin kuin täällä edustaja Hassi selitti hyvin, teknologia kehittyy ja on tänä päivänä paljon parempiaakin tapoja asiassa edetä kuin tällaisen velvoitteen kautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2018 vp

Mutta tässäkin asiassa haluaisin vähän sivuta hallituksen budjettiesitystä, jossa sähkön ja lämmön yhteistuotannon veronpalautuksen puolittaminen tapahtuu. Minun mielestäni se on vähän huono signaali siinä mielessä, että se antaa ulospäin — vaikka tiedän, että se kompensoidaan sitten kyllä siellä toisaalla — sellaisen ikään kuin signaalin, että meillä tämä lämmön ja sähkön yhteistuotanto, joka kaukolämmön kautta on hyvin ollut hyödynnettävissä, ei olisi sinällensä sellainen asia, mitä meidän yhteiskunnassa tulisi tukea ja viedä eteenpäin. Ja kun tämäntyyppistä keskustelua kuulee muutoinkin ja esimerkiksi EU-tasolla ei välttämättä ymmärretä sitä, miten hyvä innovaatio tämä suomalainen lämmön ja sähkön yhteistuotanto on, niin tässäkin on taas kysymys siitä, että meillä on jotakin sellaista, mistä kannattaisi kertoa muillekin, että hei, tämä on hyvä tapa, energiatehokas tapa tuottaa näitä molempia. Ainakin itse toivon, että meillä tätä tuotantomuotoa tulevaisuudessaakin edelleen pidettäisiin tärkeänä osana meidän energianjakeluverkkoa.

21.03 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Essayah totesi, kaukolämpöjärjestelmä, jossa tuotetaan sähköä ja lämpöä yhteistuotantolaitoksissa, on yksi niistä asioista, missä Suomi on todella maailman edelläkävijä. Silloin kun energiaa tuotetaan polttamalla, se on erittäin fiksu tapa tuottaa energiaa, koska silloin kun sama laitos tuottaa sekä sähköä että kaukolämpöä, niin ne saadaan yhteensä huomattavasti pienemmällä polttoainemäärällä kuin jos molemmat näistä tuotettaisiin erikseen. Mutta aivan kuten sähköverkossa, se energiamurros, mikä on tapahtumassa, on tekemässä miljoonista kuluttajista myös tuottajia. Suomessakin yksi polttava keskustelunaihe on se, miten sähkön laskutuksen ja koko sen markkinajärjestelmän sääntöjä voidaan kehittää sillä lailla, että taloyhtiöille ja yksittäisille pienyrityksille ja omakotitaloissa asuville perheille tehdään houkuttelevammaksi asentaa aurinkopaneeleita ja tuottaa siten uusiutuvalla energialla sähköä. Aivan vastaava kehitys on mahdollinen kaukolämpöverkossa, koska kesäaikaan ne talot, joiden katolla on aurinkokeräimet, tuottavat hyvinkin monessa tapauksessa lämpöä enemmän kuin se talo itse tarvitsee, jolloin ne voivat ainakin kesäaikaan lämpiminä, aurinkoisina kuukausina olla myös myyjiä, syöttää lämpöä kaukolämpöverkkoon. Sähkön puolella puhutaan siitä, että kuluttajista, consumers, tulee tuottajan ja kuluttajan yhdistelmiä, prosumers, ja mielestäni myöskin tämä on semmoinen lähivuosien ja vuosikymmenien toivottava kehityssuunta myös kaukolämmön osalta.

21.06 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tässä on todellakin kysymys siitä, että meillä Suomessa tällä alalla olisi tarjottavana muillekin esimerkkiä, ja niin kuin edustaja Hassi hyvin otti esille, juuri tämä hajautettu sähkön tuotanto, mikä voi tapahtua myöskin kotitalouksien kautta, on varmasti yksi tulevaisuuden tärkeitä ratkaisuja. Olen ymmärtänyt niin, että tällä hetkellä esimerkiksi verkkoon syöttämisen hinnoittelu tapahtuu, oliko se nyt, tunnin vai kahden sisällä siitä, kun sitä syöttöä tapahtuu verkon suuntaan, ja siinä mielessä useimmiten on se tilanne, että jos sitä ylijäämää jää, niin silloin ilmeisesti siitä ei myöskään sellaista hinnoittelua saada. Eli tällä tässä akkuteknologia olisi se, minkä pitäisi kehittyä, jotta pystytään saamaan talteen ja pystytään syöttämään tai ottamaan omaan käyttöön myöhemmässä vaiheessa. Ymmärtääkseni akkuteknologiassa Suomella olisi myöskin parantamisen varaa, eli meillä on ollut asiantuntijoita, joita olemme päästäneet ikävä kyllä ulkomaisiin yhtiöihin, ja Suomessa ne edistysaskeleet, mitä meillä akkuteknologiassa on ollut, eivät ole tänä päivänä enää omassa käytössämme. Olen myös ymmärtänyt näin, että ak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2018 vp

kujen hinnat ovat tällä hetkellä vielä niin korkealla tasolla, että esimerkiksi yksittäisen kotitalouden halu investoida näihin ei ole vielä kovinkaan suuri.

Uskon, että tässä on sellainen osa-alue yhteiskunnassa, jossa pystyttäisiin pääsemään eteenpäin sitä kautta, että meillä todellakin olisi sekä tuottajina että kuluttajina samat yksiköt, kotitaloudet. Varmasti se myöskin innostaisi näihin erilaisiin, vaikkapa, niin kuin edustaja kuvasi, aurinkopaneeleita vastaaviin hankintoihin.

21.08 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Tässä ollaan todellakin ajankohtaisen aiheen ympärillä paitsi ilmasto- ja energiateemojen osalta myös yleisesti maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön, joka meille on tulossa kokonaisuudessaan lähitulevaisuudessa eteemme. Jos me ajattelemme energiantuotantoa Suomessa, niin sähkön osaltahan me olemme jo varsin vauhdikkaasti menossa sinne uusiutuvan suuntaan, ja hyvä näin, koska fossiilisista meidän on päästävä eroon. Mutta tämä lämmöntuotannon puoli on sellainen asia, mihin meidän pitää oikein erikseen kiinnittää huomiota, erityisesti kun, niin kuin tässä tuli ilmi, kaukolämmön merkitys on niin suuri.

Taloyhtiökohtaisesti varmaan on syytä luoda sellaisia keinoja, jotka kannustavat pohtimaan erilaisia vaihtoehtoja myös lämmön puolella, esimerkiksi maalämpöön siirtyminen tai sitten lämpöpumpputeknologia, joka myös kovasti kehittyy. Tulevaisuudessa on paljon mahdollisuuksia niin sähkön kuin lämmön osalta, ja se yhteinen tahtotila on juurikin saada päästöjä vähemmäksi. Lämmön osalta polttaminen ei ole paras mahdollinen vaihtoehto, ja siitä pitäisi päästä pikkuhiljaa vähentävälle uralle, mutta näitä kaikkia keinoja pohdimme tarkemmin sitten muun lainsäädännön yhteydessä.

21.09 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Vielä haluan kommentoida kannusteita tai lannisteita aurinkoenergian käyttöönottoon.

Ongelma ei ole niin suuri silloin, kun on kyseessä omakotitalo tai vaikkapa pienyritys. Silloin varsinkin älykkäitä säätöjärjestelmiä käyttämällä on mahdollisuus kohtalainen osa siitä omasta kulutuksesta ajoittaa niihin hetkiin, jolloin sitä aurinkosähköä tulee, esimerkiksi vaikkapa pesukoneet ja tiskikoneet ja boilerit ja niin poispäin. Mutta silloin, kun kyse on taloyhtiöistä, joiden katoille hyvin mahtuisi — meillähän on siis valtava määrä taloyhtiöitä, joiden katot eivät ole varjossa, eli ne olisivat oikein hyviä paikkoja aurinkopaneelleille — ne saavat täyden hyödyn siitä itse tuottamastaan aurinkoenergiasta vain sen sähkön osalta, jonka se taloyhtiö yhtiönä käyttää. Ja taloyhtiöthän käyttävät erittäin vähän sähköä, sitä menee vain jossain taloyhtiöiden pesutuvissa ja yhteisten tilojen valaistuksissa ja sen sellaisissa. Me tarvitsisimme lainsäädännön, joka mahdollistaa sen, että taloyhtiön katolla tuotettu aurinkosähkö voitaisiin hyvittää sen talon kaikkien asuntojen kesken. Silloin se tulisi paremmin sen talon asukkaiden hyväksi ja olisi asukkaille ja taloyhtiöille kannattavaa.

Tämä on nyt yksi esimerkki niistä tämänhetkisistä markkinarakenteen esteistä, jotka lannistavat ja hidastavat sinänsä jo käytettävissä olevan ja muuten kilpailukykyisen teknologian käyttöönottoa. Ja tosiaan uskon, että myös kaukolämmön osalta tulemme aivan vastaavien kysymysten eteen.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2018 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 79/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.